

Maatschappij- en Gedragwetenschappen

Beleidsgericht onderzoek primair onderwijs (BOPO)

Subsidiewijzer BOPO onderzoeksprogramma 2009-2012

Inhoud

1	Inleiding	3
2	Doel	4
3	Richtlijnen voor aanvragers	6
	3.1 Wie kan aanvragen	6
	3.2 Wat kan aangevraagd worden	6
	3.3 Wanneer kan aangevraagd worden	7
	3.4 Het opstellen van de aanvraag	8
	3.5 Specifieke subsidievoorwaarden	8
	3.6 Het indienen van een aanvraag	8
4	Beoordelingsprocedure	9
	4.1 Procedure	9
	4.2 Criteria	11
	4.3 Prioritering	13
	4.4 Samenstelling commissie	14
5	Overige informatie	15
	5.1 Contact	15
6	Bijlage: Indicatieve planning	16
	6.1 Indicatieve planning thema-uitvoering binnen de 4 programmalijnen	16

1 Inleiding

Deze *subsidiewijzer* is bedoeld om u te informeren over de procedures bij het aanvragen van subsidie voor onderzoekslijnen bij de programmacommissie Beleidsgericht Onderzoek Primair Onderwijs, kortweg BOPO, in de periode 2009-2012.

De nieuwe BOPO periode zal een looptijd hebben van 1 januari 2009 tot en met 31 december 2012. Het beschikbare budget voor onderzoek in deze periode bedraagt vooralsnog circa € 2.575.000. Met deze subsidiewijzer worden drie van de vier programmalijnen uitgezet. De lijn Passend onderwijs vergt thans nog nadere uitwerking. De call voor deze lijn zal naar het zich laat aanzien begin maart van dit jaar worden gepubliceerd. In de BOPO-programmering worden vier onderzoekslijnen onderscheiden; op de onderzoekslijnen 1, 2 en 4 kan thans ingetekend worden. Elke onderzoekslijn heeft een maximaal budget.

Onderzoekslijn	Maximaal budget in K€
1 Sectorontwikkeling en autonomievergroting	575
2 Onderwijskwaliteit PO	450
3 Passend onderwijs	425
4 Onderwijsachterstanden	900

De basis voor het BOPO onderzoek voor de periode 2009-2012 is te vinden in het *Onderzoeksprogramma beleidsgericht onderzoek primair onderwijs 2009-2012*. Dit programma is in opdracht van BOPO opgesteld door S. Doolaard en L. Mulder (Den Haag, 2009). Voor een beschrijving van de context van recent beleid van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen op het gebied van primair onderwijs, een beschrijving van de onderzoekslijnen en thema's daarbinnen wordt derhalve verwezen naar het door Doolaard en Mulder geschreven programma. Dit programma vindt u op de website www.nwo.nl/BOPO en is in gedrukte vorm te bestellen bij het BOPO-secretariaat (moerland@nwo.nl). Onderzoeksinstituten en consortia die offren voor deze drie programmalijnen wordt aangeraden dit steeds in nauw overleg met het ministerie OCW te doen.

In de tweede paragraaf van deze *subsidiewijzer* vindt u meer informatie over de context en het specifieke karakter van het BOPO onderzoek. De derde paragraaf zet uiteen waarvoor en hoe men subsidie kan aanvragen voor de onderzoekslijnen uit het BOPO onderzoeksprogramma. In paragraaf vier vindt u een nadere toelichting op de wijze van beoordeling van subsidieaanvragen en op de beoordelingscriteria. In de bijlage is een indicatieve planning van de uitvoering van de thema's binnen de onderzoekslijnen weergegeven.

Deze brochure is geldig voor het kalenderjaar 2009.

2 Doel

Sinds 1997 laat het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen / Directie Primair Onderwijs (OCW/Directie PO) beleidsgericht en beleidsevaluatief onderzoek op het gebied van primair onderwijs uitvoeren via BOPO. BOPO ressorteert onder het gebied Maatschappij- en Gedragwetenschappen (MaGW) van de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO). OCW/Directie PO heeft ook voor de periode 2009-2012 besloten BOPO de opdracht te geven om het evaluatieonderzoek naar de hoofdlijnen van het beleid voor het primair onderwijs te programmeren, te laten uitvoeren, te begeleiden en te communiceren, met als uiteindelijk doel een versterking van het beleid voor het primair onderwijs.

Context en karakter van het BOPO onderzoek

De beleidsterreinen waarover BOPO onderzoek laat uitvoeren, betreffen het primair onderwijs. BOPO onderzoek handelt onder andere over het verbeteren van de onderwijskwaliteit in het primair onderwijs, het beleid 'Passend onderwijs' voor het reguliere en speciaal (basis)onderwijs, en het onderwijsachterstandenbeleid (OAB). Daarnaast staat het beleidsterrein sectorontwikkeling en autonomievergroting centraal in BOPO onderzoek. Deze vier beleidsterreinen vallen samen met de door BOPO geprogrammeerde vier onderzoekslijnen (zie voor een nadere beschrijving van de onderzoekslijnen het *Onderzoeksprogramma beleidsgericht onderzoek primair onderwijs 2009-2012*). De programmalijn 'Passend Onderwijs' wordt op een later tijdstip (vermoedelijk begin maart 2009) opengesteld. Binnen deze beleidsterreinen zullen de prestaties en schoolloopbanen van leerlingen een belangrijk aandachtspunt zijn.

NWO heeft ervoor gezorgd dat de opzet van het BOPO-programma zodanig is dat aan drie voorwaarden voor een sterk onderzoeksprogramma op het gebied van primair onderwijs wordt voldaan. Ten eerste is er wetenschappelijke en professionele sturing door de inbreng van universitaire onderzoekers en mensen die werken met, en temidden van, personen in het onderwijsveld. Ten tweede is er de kwaliteitsborging door de NWO-procedures, die worden toegepast bij het in open competitie beoordelen van subsidieaanvragen. En ten derde is er de inbreng van de zijde van de overheid, doordat er waarnemers van OCW/Directie PO en de Onderwijsinspectie in BOPO deelnemen. Door aan deze drie voorwaarden te voldoen, bereikt het BOPO onderzoek een hoog wetenschappelijk niveau en een hoge maatschappelijke relevantie. Aanvullend is er ook een goede afstemming mogelijk met het onderzoek van de Programmaraad voor het Onderwijsonderzoek (PROO) van NWO/MaGW, doordat het BOPO onderzoek bij NWO is ondergebracht. Dit is met name van belang voor longitudinale gegevensverzamelingen zoals het COOL⁵⁻¹⁸ cohortonderzoek. Een belangrijke randvoorwaarde voor het onderzoek is een minimale belasting van de scholen door het onderwijskundig onderzoek in het algemeen en door het BOPO-onderzoek in het bijzonder. Dat kan enerzijds bereikt worden door in het onderzoeksmodel zoveel mogelijk te kiezen voor secundaire analyses van bijv. het COOL-materiaal en door anderzijds rekening te houden met de belasting van scholen door het overige onderzoek. Binnenkort publiceert OCW een onderzoekskalender waarin de onderzoeksactiviteiten waarvoor scholen benaderd worden, zijn uitgezet. Afstemming daarmee is uiterst wenselijk. In de onderzoeksvoorstellen van dit programma dient dan ook aangegeven te worden op welke manier de belasting van het onderwijsveld door het voorgestelde onderzoek, zo beperkt mogelijk gehouden wordt.

Het BOPO onderzoek wordt getypeerd als beleidsgericht en beleidsevaluatief onderzoek in een dynamische, complexe omgeving. Het kader van het BOPO onderzoek wordt sterk bepaald door de beleidsagenda en beleidscyclus van het primair onderwijs. Derhalve is het van groot belang dat een subsidieaanvraag aansluit bij de recente beleidsontwikkelingen in het onderwijs. Hierover dient men

zich tijdens het schrijven van de subsidieaanvraag en bij aanvang van het onderzoek op de hoogte te stellen door contact op te nemen met de bij het betreffende beleid betrokken ambtenaren van OCW/Directie PO. De OCW-waarnemer kan u in contact brengen met de betreffende ambtenaren. Daarnaast is het van belang dat aanvragers zich eveneens op de hoogte stellen van activiteiten die verschillende onderwijsorganisaties (o.a. de PO Raad) op het desbetreffende terrein ondernemen.

De aard van het BOPO onderzoek is in de eerste plaats beschrijvend (monitoring) en evaluerend (doelmatigheid en effectiviteit). Andere typen onderzoek (meta-analyses, ex ante evaluaties, verkenningen) zijn niet bij voorbaat uitgesloten als zij een nuttige functie vervullen in de beleidscyclus. BOPO verwacht van onderzoekers dat zij bij evaluatieonderzoeken 'dwarse vragen' niet schuwen. BOPO vraagt de onderzoekers om met een kritische 'meta-blik' naar de samenhang, de uitgangspunten en de doelen van het OCW beleid voor primair onderwijs te kijken. In dat verband hecht BOPO grote waarde aan interdisciplinariteit in het BOPO onderzoek. Veel van de te onderzoeken thema's zijn bij uitstek geschikt om niet alleen vanuit onderwijskundig, maar ook vanuit bijvoorbeeld bestuurskundig perspectief te benaderen. Ten slotte, zullen onderzoeken in beginsel aanvangen met een startgesprek met OCW.

Planning van uitvoering van het BOPO onderzoek

Uit de context waarin het BOPO-onderzoek moet worden uitgevoerd, volgt ook dat de planning van de onderzoeken binnen de onderzoekslijnen en thema's in belangrijke mate afhankelijk is van andere factoren in het veld zoals de planning van de onderwijsinterventies die geëvalueerd worden, de informatiebehoeften van adviesorganen zoals de ECPO en de beslissingen over de uitbreidingen van het COOL-cohort. In de bijlage bij deze subsidiewijzer is per programmalijn een indicatieve planning van de onderzoeksthema's opgenomen waarvan bij het opstellen van aanvragen voor de diverse onderzoekslijnen gebruik gemaakt kan worden. Voor inhoudelijke bijzonderheden met betrekking tot de onderzoekslijnen en thema's die in deze planning zijn genoemd, zij verwezen naar het *Onderzoeksprogramma beleidsgericht onderzoek primair onderwijs 2009-2012*.

3 Richtlijnen voor aanvragers

3.1 Wie kan aanvragen

De uitnodiging tot het indienen van één of meer subsidieaanvragen oftewel de *call for proposals*, gaat uit naar zowel onderzoeksinstituten die gelieerd zijn aan universiteiten, als naar andere onderzoeksinstellingen waar onderwijsonderzoek wordt uitgevoerd. BOPO heeft ervoor gekozen om ieder instituut in Nederland waar expertise in het onderwijsonderzoek aanwezig is, de gelegenheid te geven om op alle onderzoekslijnen in te schrijven. Aldus wordt er in principe de beste garantie op de grootste deskundigheid en maximale competitie verkregen.

Een aanvraag voor subsidie kan namens een consortium, namens een instituut of als individu verbonden aan een instituut worden ingediend. BOPO moedigt onderzoekers nadrukkelijk aan om consortia te vormen. Een consortium bestaat uit een aantal samenwerkende onderzoekers die elkaar voor wat betreft kennis aanvullen. Het is aan te bevelen dat deze onderzoekers aan verschillende onderzoeksinstituten zijn verbonden en dat de consortia interdisciplinair van samenstelling zijn.

Bestuurskundige expertise binnen een consortium zou bijvoorbeeld zeer waardevol kunnen zijn. Het vormen van consortia met een interdisciplinaire samenstelling is echter geen verplichting. Onderzoekers kunnen in meer dan één consortium participeren.

3.2 Wat kan aangevraagd worden

BOPO heeft voor de periode 2009-2012 een wijziging doorgevoerd in de subsidieronde. BOPO heeft ervoor gekozen om niet langer op meerdere momenten per project een "call for proposals" uit te doen waarop individuele onderzoekers kunnen indienen. In plaats hiervan dienen onderzoekers, en bij voorkeur consortia, op één moment in per gehele onderzoekslijn. Tijdens de subsidieronde vindt een vergelijking plaats van aanvragen ingediend voor een gehele onderzoekslijn en BOPO zal derhalve de subsidiebeslissingen nemen over gehele onderzoekslijnen (zie ook 'Honorering en toekenning' onder paragraaf 4.1). Per onderzoekslijn wordt maximaal één aanvraag gehonoreerd. Hierbij geldt dat iedere onderzoekslijn een aantal thema's bevat. Het is echter nadrukkelijk niet de bedoeling dat onderzoekers voorstellen voor losstaande thema's indienen.

De mogelijkheid bestaat daarnaast dat BOPO gedurende de looptijd van het onderzoeksprogramma 2009-2012 nieuwe thema's zal proberen onder te brengen bij de onderzoekers die de betreffende onderzoekslijn al na de beoordelingsronde hebben toegewezen gekregen. BOPO zal in dat geval de projectleider vragen om na overleg met beleidsmakers van OCW een onderzoeksvoorstel in te dienen voor het betreffende thema, waarna BOPO het onderzoeksvoorstel marginaal zal toetsen op haalbaarheid en kwaliteit. Indien BOPO hiervoor kiest zal er overleg plaatsvinden met de projectleider van de betreffende onderzoekslijn.

Subsidie kan worden aangevraagd ter dekking van zowel de personele als de materiële kosten die voor het desbetreffende onderzoek moeten worden gemaakt.

Het totale budget voor de beoordelingsronde 2009 is circa €2.575.000. Voor de drie onderzoekslijnen die met deze subsidiewijzer zijn opengesteld, is maximaal €1.895.000 beschikbaar. In de inleiding van deze subsidiewijzer is een overzicht van de geldende maxima per onderzoekslijn opgenomen. Dit budget geldt als richtlijn en absoluut maximum (exclusief eventueel aanvullende subsidie voor een nieuw thema

als bedoeld in de tweede alinea van deze subparagraaf). In de aanvraag dient de onderzoeker aan te geven hoe het totale budget voor de onderzoekslijn wordt verdeeld over de verschillende thema's en dient de aanvrager de overwegingen achter deze verdeling toe te lichten. De onderzoekers zijn eveneens vrij in hun keuze van tariefstelling en in de keuze van de soort personele kosten. Deze keuze dient echter wel in de begroting in de aanvraag te worden gespecificeerd en beargumenteerd.

De verdeling van het budget over de thema's en de raming van de benodigde onderzoekstijd en van de aangevraagde middelen, zoals die zijn opgenomen in de subsidieaanvraag, zullen door BOPO worden beoordeeld. Hiervoor is het noodzakelijk, dat de toegepaste rekeneenheid voor dagtarieven en aantal werkdagen expliciet wordt aangegeven.

Vergoedingen voor materiële kosten betreffen bijvoorbeeld de kosten voor de aanschaf van speciaal voor het onderzoek benodigde apparatuur en ge- en verbruiksgoederen, voor het houden van enquêtes, het doen van experimenten en testonderzoek en het uitvoeren van observaties, voor de aanschaf van databestanden, en voor reizen die noodzakelijk zijn in verband met het onderzoek. Slechts de kosten die uitsluitend en rechtstreeks door het onderzoek worden veroorzaakt, kunnen uit de subsidie worden bestreden, dus bijvoorbeeld geen huisvestings-, overhead-, of afschrijvingskosten. De kosten van apparatuur, van verbruiksgoederen of technische hulp, die tot het gebruikelijke voorzieningspakket van een instituut gerekend worden, en de kosten voor computergebruik bij universitaire rekencentra komen evenmin in aanmerking voor subsidiëring, tenzij het door NWO gesteunde onderzoek een gebruik van faciliteiten met zich meebrengt dat duidelijk uitgaat boven het normale gebruik.

3.3 Wanneer kan aangevraagd worden

Het indienen van een intentieverklaring is verplicht. Dit betekent dat onderzoekers alleen een volledige aanvraag kunnen indienen wanneer voorafgaand tijdig een intentieverklaring is ingediend. **Tot dinsdag 17 februari 2009, 12.00 uur kunnen onderzoekers intentieverklaringen indienen.** In deze intentieverklaring geeft de aanvrager aan op welke onderzoekslijn hij/zij van plan is in te schrijven en met welke onderzoekers hij/zij dit van plan is te doen. De keuze van de onderzoekslijn in deze intentieverklaring is bindend. De indiener fungeert als hoofdaanvrager en projectleider van het consortium en daarmee van de onderzoekslijn als geheel. De met hem/haar samenwerkende onderzoekers fungeren bij de aanvraag als medeaanvragers. Zij zijn bij de uitvoering elk verantwoordelijk voor een thema.

Na het sluiten van de indieningstermijn zal de ontvangst van de intentieverklaring bevestigd worden en zal op de BOPO-website het aantal intentieverklaringen per onderzoekslijn bekend gemaakt worden. Wanneer blijkt dat voor bepaalde onderzoekslijnen veel belangstelling bestaat kunnen onderzoekers afwegen om zich voor deze onderzoekslijnen terug te trekken. Indien een aanvrager beslist intentieverklaring niet uit te werken, dan wordt het BOPO-secretariaat daarvan in kennis gesteld. Mocht blijken dat een onderzoekslijn niet ingevuld gaat worden dan kan de BOPO-commissie besluiten alsnog potentiële aanvragers in de gelegenheid te stellen om zonder intentieverklaring in te dienen.

De intentieverklaring zal niet worden gebruikt als selectie-instrument. De intentieverklaringformulieren en bijbehorende instructies kunt u vanaf half januari 2009 downloaden van de BOPO website www.nwo.nl/BOPO. Elektronisch indienen van deze intentieverklaring kan alleen via het systeem Iris (zie paragraaf 3.6).

De aanvraagformulieren voor de volledige subsidieaanvragen en de bijbehorende instructies kunt u eveneens downloaden van de BOPO website www.nwo.nl/BOPO. U kunt wederom alleen aanvragen indienen via het elektronisch aanvraagstelsel Iris (zie paragraaf 3.6). Iris wordt voor het indienen van uitgewerkte aanvragen opengesteld vanaf 18 februari 2009. **De uiterste datum voor het indienen van volledige onderzoeksvoorstellen is dinsdag 31 maart 2009, tot 12.00 uur.** Zie paragraaf 4.1 voor meer informatie over de procedure en het tijdschema. Aanvragen kunnen na de deadline niet meer worden verbeterd of aangevuld.

3.4 Het opstellen van de aanvraag

Subsidieaanvragen dienen te worden opgesteld volgens de instructies in deze subsidiewijzer en binnen het format van het voor deze subsidieronde te gebruiken aanvraagformulier (zie paragraaf 3.6). De aanvragen dienen te worden opgesteld in het Nederlands.

3.5 Specifieke subsidievoorwaarden

Om in aanmerking te komen voor toelating tot de beoordelingsprocedure dient iedere aanvraag aan een aantal formele voorwaarden, zoals hieronder beschreven, te voldoen. Aanmeldingen zullen eerst op deze voorwaarden worden getoetst. Alleen aanvragen die aan onderstaande voorwaarden voldoen zullen worden toegelaten tot de beoordelingsprocedure. Een aanvraag wordt niet in behandeling genomen indien één of meerdere van onderstaande punten het geval is:

- Het aanvraagformulier is niet juist, niet compleet of niet volgens de instructies ingevuld;
- De aanvraag is niet ingediend via het Iris systeem;
- De aanvraag is niet tijdig ingediend;
- De aanvraag is niet voor een gehele onderzoekslijn ingediend, maar slechts voor één of meerdere van de onderliggende thema's;
- De aanvrager heeft niet tijdig de vereiste intentieverklaring ingediend (zie paragraaf 3.3 van deze subsidiewijzer).

Voor de BOPO beoordelingsronde 2009 zijn de algemene subsidiebepalingen van NWO zoals vastgelegd in de "Regeling Subsidieverlening" van toepassing. Deze kunt u downloaden op www.nwo.nl.

3.6 Het indienen van een aanvraag

De aanvraagformulieren voor de volledige subsidieaanvragen en de bijbehorende instructies kunt u downloaden van de BOPO website www.nwo.nl/BOPO. U kunt alleen aanvragen indienen via het elektronisch aanvraagstelsel Iris. Dit systeem is toegankelijk via de NWO website (www.iris.nwo.nl). Indien u nog geen toegangscode voor Iris heeft, kunt u via de website van Iris een toegangscode opvragen. Voor vragen van technische aard kunt u contact opnemen met de Iris helpdesk. Deze kunt u bereiken van maandag tot en met vrijdag van 11.00 tot 17.00 uur op het telefoonnummer 0900-6964747. Dit nummer kan alleen vanuit Nederland gebeld worden.

4 Beoordelingsprocedure

4.1 Procedure

De aanvragen die ontvankelijk zijn verklaard (zie hieronder en paragraaf 3.5), zullen in open competitie met elkaar worden beoordeeld. De volgende fases zijn in de beoordelingsprocedure van BOPO te onderscheiden.

Call for proposals

Als eerste maakt BOPO bekend, dat subsidieaanvragen kunnen worden ingediend. Deze *call for proposals* wordt uitgestuurd door middel van uitnodigingsbrieven aan de directie van onderzoeksinstituten, wordt op de website www.nwo.nl/BOPO geplaatst, en - indien mogelijk - ook in de NWO/MaGW-Nieuwsalert opgenomen.

Het uitgangspunt voor onderzoekers bij het opstellen van hun subsidieaanvragen wordt gevormd door a) het door Doolaard en Mulder geschreven *Onderzoeksprogramma beleidsgericht onderzoek primair onderwijs 2009-2012* en b) deze *subsidiewijzer*.

Het indienen van een intentieverklaring en een subsidieaanvraag

Om inzicht te krijgen in het aantal te verwachten aanvragen per onderzoekslijn en om de beoordelingsprocedure goed voor te kunnen bereiden, inventariseert BOPO middels een intentieverklaring hoeveel aanvragen kunnen worden verwacht (zie paragraaf 3.3 voor de deadline en wijze van indienen). Het indienen van een intentieverklaring is verplicht. Dit betekent dat u alleen een volledige aanvraag kunt indienen wanneer u voorafgaand tijdig een intentieverklaring heeft ingediend. De keuze van de onderzoekslijn in de intentieverklaring is bindend. Alleen indien op een onderzoekslijn niet voldoende ingeschreven dreigt te worden, kan de BOPO-commissie van deze verplichting ontheffing verlenen voor zover dat haar toepasselijk voorkomt.

Vervolgens dienen onderzoekers die een intentieverklaring hebben ingediend een volledige subsidieaanvraag in (zie paragraaf 3.3 en 3.6 voor de deadline en wijze van indienen).

Toetsing van ontvankelijkheid

Nadat de aanvragen zijn binnengekomen beoordeelt NWO de ontvankelijkheid van de aanvraag (d.w.z. of deze voldoet aan de formeel gestelde vereisten, zie 3.5). Alleen aanvragen die aan de voorwaarden voldoen, zijn ontvankelijk en gaan door in de selectieprocedure. De aanvragers zullen uiterlijk twee weken na de deadline voor indienen van subsidieaanvragen op de hoogte worden gesteld van de ontvankelijkheidsverklaring.

Vorbereiding van de beoordeling en – indien van toepassing – prioritering

De volgende fase omvat de voorbereiding van de beoordeling van de subsidieaanvragen. De subsidieaanvragen worden eerst becommentarieerd door twee leden van een onafhankelijke beoordelingscommissie, die door de programmacommissie BOPO is ingesteld.

Daarna krijgen de aanvragers 10 werkdagen de gelegenheid om op deze commentaren te reageren. De reactie van de aanvrager dient niet langer te zijn dan 1000 woorden en mag geen gehele of gedeeltelijke wijziging van de oorspronkelijke subsidieaanvraag bevatten maar alleen een toelichting op punten in de beoordelingscommentaren.

Indien er twee of meer subsidieaanvragen als subsidiabel zijn beoordeeld voor dezelfde onderzoekslijn, beraadt de beoordelingscommissie zich over de prioritering.

De beoordelingscommissie brengt vervolgens een advies uit aan de programmacommissie BOPO, zowel over de beoordeling van de aanvragen afzonderlijk als – indien van toepassing – over de prioritering van aanvragen.

Besluitvorming door BOPO

De laatste fase in de beoordelingsronde bestaat uit besluitvorming door BOPO en de toekenning van de subsidies. De programmacommissie BOPO besluit op grond van het advies van de beoordelingscommissie over de beoordeling, inclusief

A: subsidiabel,

B: niet subsidiabel in de huidige vorm (reparabel),

C: niet subsidiabel (en niet reparabel)

van iedere aanvraag afzonderlijk en vervolgens over de prioritering. De uitkomst van dit proces is het BOPO-besluit over welke subsidieaanvragen worden gehonoreerd, en welke aanvragen worden afgewezen. Alle aanvragers krijgen bericht over het besluit met betrekking tot hun subsidieaanvraag door middel van een zogenoemde 'beslis-'brief en een eindbeoordelingsrapport van hun aanvraag. In het geval dat één of meer onderzoeklijnen geen subsidiabele voorstellen opleveren, worden de indieners van de voorstellen die bij de betreffende onderzoeklijnen met een B zijn gekwalificeerd en de gelegenheid gesteld hun voorstellen binnen een maand te herzien. Over de herziene voorstellen zal de BOPO-commissie binnen zes maanden na indiening beslissen.

Honorering en toekenning

Voor gehonoreerde aanvragen volgt de formele toekenning. De subsidiebeslissing wordt per gehele onderzoekslijn genomen. De daadwerkelijke toekenning van subsidie gebeurt per thema. Een onderzoekslijn wordt toegekend onder de voorwaarde, dat tijdens de uitvoering de in het eindbeoordelingsrapport genoemde aandachtspunten ter harte worden genomen. De reactie van de aanvrager op eerdere commentaren van de beoordelingscommissie wordt beschouwd als onderdeel van de aanvraag, en maakt derhalve deel uit van het document op grond waarvan de toekenning wordt gedaan.

Verder wordt het maximale budget voor personele en eventueel materiële kosten in de toekenningsbrief per thema gespecificeerd. De beschikbaarstelling van het budget vindt plaats per thema en in tranches.

De verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de thema's binnen de onderzoekslijn is bij de voor het betreffende thema verantwoordelijke medeaanvrager gelegd. Deze medeaanvrager is verplicht, conform de NWO-subsidiebepalingen, eventuele majeure wijzigingen zoals afwijkingen van de planning van het onderzoek, mutaties in de personele sfeer onmiddellijk en met redenen omkleed schriftelijk voor te leggen aan BOPO via de secretaris.

De projectleider van de gehele onderzoekslijn is echter eindverantwoordelijk voor de wetenschappelijke voortgang van de onderzoekslijn als geheel en draagt zorg voor de samenhang tussen de thema's en de coördinatie van de onderzoekslijn als geheel. Deze projectleider treedt in voorkomende gevallen ook op als penvoerder voor het consortium.

Ten slotte vermeldt de toekenningsbrief onder andere, dat een bijdrage voor het jaarverslag van MaGW kan worden gevraagd, met opgave van publicaties in het kader van het project. BOPO gaat er van uit, dat de aanvrager bereid is om het project in een of ander kader van BOPO, in een openbare bijeenkomst, te presenteren.

Mede in verband met de subsidieverstrekking is tenslotte een belangrijke procedure de afwikkeling van de eindrapporten per thema. Twee maanden voor het aflopen van een thema verwacht BOPO een conceptversie in 15-voud van het eindrapport. BOPO

geeft een reactie op het concepteindrapport op zich, alsmede in het licht van de oorspronkelijke subsidieaanvraag en overige relevante documenten gedurende de looptijd van het project. Binnen dertig dagen ontvangt de auteur (en de voor het thema verantwoordelijke uitvoerder) een reactie van BOPO. Op grond van dit BOPO commentaar past de onderzoeker het rapport aan waarna deze voor een laatste controle nogmaals aan BOPO wordt voorgelegd. Nadat BOPO het rapport definitief heeft goedgekeurd, wordt de definitieve versie binnen de gestelde termijn opgesteld en toegestuurd aan BOPO in 25-voud.

In de beleidscontext waarin het BOPO-onderzoek figureert, is het belangrijk dat de onderzoeksresultaten op een goed leesbare wijze zijn gepresenteerd. Daarom heeft BOPO bepaald, dat in het eindrapport ook een managementsamenvatting is opgenomen van maximaal twee pagina's. In de managementsamenvatting worden met name de conclusies en aanbevelingen toegelicht. De opzet en uitvoering van het onderzoek is van minder belang in de managementsamenvatting en mag in maximaal één korte alinea worden toegelicht. De managementsamenvatting wordt bij voorkeur voorin het rapport opgenomen.

De afsluitende tranche van de toegekende subsidie wordt uitbetaald na ontvangst op het BOPO-secretariaat van het eindverslag in definitieve versie (in 25-voud) en – uiterlijk binnen drie maanden na afloop van het project - een financiële verantwoording over de besteding van de subsidie.

Bezwaarprocedure

Voor het indienen van formele bezwaren tegen beslissingen in het kader van de BOPO beoordelingsronde staan, waar van toepassing, de geldende beroep- en bezwaar procedures open. Na het indienen van een beroep- of bezwaarschrift wordt de kandidaat uitgenodigd voor een hoorzitting van de Commissie Beroep- en Bezwaarschriften. Nadere informatie over de beroep- en bezwaarprocedure kan worden verkregen bij de secretaris van de Commissie Beroep- en Bezwaarschriften, mw. Mr. dr. L. van der Valk, tel. 070 3440 737, e-mail valk@nwo.nl.

Tijdpad ronde

17 februari 2009	Deadline indienen intentieverklaringen
31 maart 2009	Deadline indienen volledige aanvragen
15 april 2009	Bericht over ontvankelijkheid van de aanvraag
april-mei 2009	Beoordelingen inwinnen bij leden van de beoordelingscommissie
Begin juni 2009	Wederhoren opvragen bij aanvragers. Aanvrager heeft 10 werkdagen voor het schrijven van het wederhoor.
medio juli 2009	Vergadering beoordelingscommissie
Eind augustus 2009	Besluit BOPO
Begin september 2009	NWO informeert de indieners over het besluit.

4.2 Criteria

Bij het indienen van een subsidieaanvraag bij BOPO/MaGW is het van belang te weten welke criteria zullen worden gehanteerd bij de beoordeling van aanvragen. Deze criteria worden hier integraal weergegeven. Verder worden bij wijze van toelichting de vragen weergegeven, die BOPO in het kader van het NWO-systeem van peer-review meegeeft aan de beoordelingscommissieleden. Bij prioritering van subsidieaanvragen over eenzelfde onderwerp worden dezelfde criteria aangelegd maar aangescherpt, of specifiek ingevuld.

De beoordelingscriteria

I Wetenschappelijke kwaliteit van de onderzoeksaanvraag

I.A Uitwerking probleemverkenning, probleemstelling en onderzoeksvragen

I.B Samenhang binnen en tussen de onderzoekslijn(en)

I.C Interdisciplinaire benadering

I.D Kwaliteit en haalbaarheid van het onderzoeksplan

II Kwaliteit onderzoeker(s)

III Maatschappelijke betekenis: relevantie voor het onderwijsbeleid

Toelichting op de beoordelingscriteria

Bij IA kan gedacht worden aan vragen zoals:

Is er een duidelijke uiteenzetting gegeven van de bestaande kennis op het gebied van de betreffende onderzoekslijn met de daaronder liggende thema's en sluit het voorstel goed aan op de bestaande kennis, zowel op wetenschappelijke kennis in enge zin, als op relevante kennis en informatie uit andere bronnen, zoals bijvoorbeeld beleidsdocumenten, inspectierapporten, documenten van internationale organisaties?

Is de overkoepelende probleemstelling voor de gehele onderzoekslijn voldoende helder (omschreven), adequaat afgebakend en voldoende uitgewerkt in heldere onderzoeksvragen en hypothesen op het niveau van de onderzoekslijn?

Zijn op het niveau van de thema's de probleemstellingen voldoende helder (omschreven), adequaat afgebakend en voldoende uitgewerkt in heldere onderzoeksvragen, hypothesen, methode van aanpak en dergelijke?

Bij IB kan gedacht worden aan vragen zoals:

Sluiten de probleemstellingen en onderzoeksvragen op het niveau van de onderliggende thema's voldoende aan bij de probleemstelling en de onderzoeksvragen op het niveau van de onderzoekslijn?

Is er binnen het voorstel voldoende aandacht voor de samenhang en dwarsverbanden tussen de verschillende thema's binnen de betreffende onderzoekslijn?

Wordt er in het voorstel aandacht besteedt aan mogelijke synergie met andere onderzoekslijnen?

Hoe is de organisatie van het samenwerkingsverband geregeld?

Bij IC kan gedacht worden aan vragen zoals:

Is er sprake van een inter- en of multidisciplinaire benadering met een duidelijke toegevoegde waarde?

Zijn de wetenschappelijke disciplines waar de onderzoeksvragen zich op richten vertegenwoordigd in de opzet van het onderzoek en in de samenstelling van het consortium

Bij ID kan gedacht worden aan vragen zoals:

Is de onderzoeksopzet consistent, voldoende verantwoord en geëxpliciteerd, het werkplan goed doordacht, en de fasering adequaat?

Is de methodisch-technische opzet adequaat, gemotiveerd, doelmatig, ook wat betreft de beschikbaarheid, de geschiktheid en de toegankelijkheid van te gebruiken bronnen?

Is de aanvraag helder ten aanzien van maatregelen die genomen worden om de betrouwbaarheid en validiteit van de onderzoeksinstrumenten te optimaliseren?

Zijn de ramingen van de tijdsduur en de gevraagde middelen inzichtelijk, realistisch, en redelijk? Hoe is de prijs/kwaliteit verhouding?

Wat is de wetenschappelijke betekenis van de aanvraag, in de zin dat het onderzoek een oplossing van een wetenschappelijk probleem betreft, dan wel een nieuwe wijze van formuleren van een wetenschappelijk probleem die de oplossing ervan dichterbij brengt?

Wat zijn de wetenschappelijke perspectieven van de aanvraag, in de zin van genereren van nieuwe probleemstellingen en methoden en aantonen van nieuwe samenhangen?

Bij II kan gedacht worden aan vragen zoals:

Zijn de aanvragers als onderzoeker deskundig op het desbetreffende terrein, mede blijkend uit publicaties, waaronder gedocumenteerde bijdragen aan onderzoek op het terrein van beleidsvorming en beleidsevaluatie?

Is er een adequate onderzoeksinfrastructuur, in de zin van personele bezetting van het onderzoek en de institutionele omgeving, voorhanden?

Draagt de samenwerking met andere onderzoekers bij aan de haalbaarheid van het onderzoeksplan?

Bij III kan gedacht worden aan vragen zoals:

Wat is de maatschappelijke betekenis van de aanvraag in die zin dat de aanvraag aangrijpingspunten voor het onderwijsbeleid biedt? Leidt deze naar een oplossing, een nieuwe visie, zinvolle aanbevelingen?

Geeft het onderzoek een antwoord op implementatievragen, zoals: wordt het beleidsprogramma vormgegeven en uitgevoerd zoals bedoeld; bereikt het de beoogde doelgroepen; zijn de ter beschikking gestelde middelen adequaat?

Wordt de probleemperspectie van potentiële gebruikers - in termen van onzekerheden, dilemma's, waarden en overtuigingen - bij de opzet en de uitvoering van het onderzoek betrokken, alsmede de betekenis die door hen aan het probleem wordt gehecht en, zo ja, op welke wijze?

Wordt er aandacht geschonken aan de fase waarin het beleid zich bevindt (bepaling van de beleidsagenda, beleidsformulering, beleidsinvoering - en uitvoering, beleidsaccountability) en aan de stabiliteit van het beleid (omvang van periode, draagvlak en dergelijke) en, zo ja, hoe?

Worden de resultaten van het onderzoek (ook tussentijds) gecommuniceerd met potentiële gebruikers (overheid en onderwijsveld) en, zo ja, op welke wijze?

Biedt de aanvraag zicht op duidelijke (evaluatie-)standaarden waar beneden men van een tekortschietend beleid of tekortschietende implementatie van het beleid moet spreken? Schetsen de onderzoekers in de subsidieaanvraag hoe ze deze standaarden - indien niet aanwezig - boven tafel denken te krijgen?

Biedt de aanvraag zicht op analyses van kosten-baten en kosten-effectiviteit, zodat bij de vergelijking van diverse vormgevingsvarianten van het beleid niet alleen over de output, maar ook over de input die ermee is gemoeid, uitspraken gedaan kunnen worden?

Aan het einde van het beoordelingsrapport wordt de eindkwalificatie gegeven. De volgende kwalificaties zijn mogelijk.

A: Subsidiabel.

B: Niet subsidiabel in de huidige vorm (reparabel)

C: Niet subsidiabel (en niet reparabel)

4.3 Prioritering

Het kan voorkomen dat BOPO moet prioriteren, oftewel kiezen tussen twee of meer met een 'A' gekwalificeerde aanvragen over eenzelfde onderzoekslijn. Bij de prioritering worden géén andere criteria aangelegd dan de reguliere beoordelingscriteria. Deze criteria worden bij een prioritering echter gehanteerd in vergelijking met andere aanvragen. Bovendien wordt bij een prioritering groter gewicht gegeven aan de onderstaande beoordelingscriteria en worden deze criteria op de onderstaande wijze aangescherpt:

Kwaliteit van het onderzoeksvoorstel:

- Haalbaarheid: aandacht voor mogelijke problemen bij de uitvoering van het onderzoek (zoals afbreukrisico, mogelijke storende factoren bij de uitvoering van het onderzoek);
- Een mogelijke toegevoegde waarde als gevolg van een inter- en/of multidisciplinaire benadering;
- Vergelijking van de prijs/kwaliteit verhouding.

Kwaliteit onderzoeker(s):

- een mogelijke toegevoegde waarde van de samenwerking tussen onderzoekers van verschillende instituten.

Maatschappelijke betekenis en relevantie voor het onderwijsbeleid:

steekt één aanvraag boven de andere uit op het punt van bijvoorbeeld:

- de wijze van aansluiting bij de beleidsvragen van OCW;
- getoond bewustzijn van actuele maatschappelijke en beleidsontwikkelingen;
- getoonde aandacht voor een bepaald aspect van het BOPO-onderwerp (bijvoorbeeld de disseminatie van de onderzoeksresultaten en communicatie met het veld).

4.4 Samenstelling commissie

De programmacommissie BOPO zal voor de beoordelingsronde 2009 een ad-hoc beoordelingscommissie samenstellen. De leden van deze beoordelingscommissie zullen volgens de NWO regels hier niet genoemd worden.

De samenstelling van de BOPO programmacommissie is als volgt:

Leden

- Prof. dr. H.P.J.M. Dekkers (voorzitter)
Radboud Universiteit Nijmegen, Onderwijs en educatie
- Drs. J.J. ten Doesschate
Algemeen Pedagogisch Studiecentrum
- Drs. J.J.M. Kok
Adviseur PO-raad
- Prof. dr. J. Strikwerda
Universiteit van Amsterdam, Economische Wetenschappen en Econometrie
- Prof. dr. S.J. Pijl
Rijksuniversiteit Groningen, Orthopedagogiek
- Prof. dr. D. van Veen
Nederlands Instituut voor Zorg en Welzijn
- Drs. R. Bronneman
Sociaal en Cultureel Planbureau

Waarnemers

- Drs. G. de Boer
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen – Directie Primair Onderwijs
- Dr I. de Wolf
Inspectie van het Onderwijs, Utrecht

5 Overige informatie

5.1 Contact

Secretariaat BOPO

Drs. A.C.C. van den Oever

Secretaris BOPO. Tel. 070 3440 936. oever@nwo.nl

Mevr. A. (Angelique) Moerland

Secretaresse BOPO. Tel. 070-3440 904. moerland@nwo.nl

Adres van de programmacommissie BOPO

Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO)

Gebied Maatschappij- en gedragswetenschappen (MaGW)

Programmacommissie beleidsgericht onderzoek primair onderwijs (BOPO)

Bezoekadres:

Laan van Nieuw-Oost Indië 300 (NWO-gebouw Java)

Postadres:

Postbus 93461

2509 AL Den Haag

www.nwo.nl/BOPO

6 Bijlage: Indicatieve planning

6.1 Indicatieve planning thema-uitvoering binnen de 4 programmalijnen

Algemeen:

- de planning voor 2009 is afhankelijk van het tijdstip van toekenning door de BOPO;
- de planning van een aantal thema's in de onderzoekslijnen Passend onderwijs en Onderwijsachterstanden is afhankelijk van de beslissingen die nog moeten worden genomen over COOL-zorg en pre-COOL

Programmalijn 1: Sectorontwikkeling en autonomievergroting

Thema 1.1: Het functioneren van besturen

Longitudinaal onderzoek waarin de gevolgen van een veranderende bestuursvorm worden onderzocht.

Start: 2e helft van 2009

Tussenrapportage: Half 2010

Eind: 1e helft van 2012

Looptijd: 2,5 jaar

Thema 1.2: Relatie personeelbeleid en onderwijskwaliteit

Start: 2e helft van 2009

Eind: 1e helft van 2011

Looptijd: 1,5 jaar

Thema 1.3: Lokale Educatieve Agenda

Start: 2e helft van 2010

Eind: 1e helft van 2012

Looptijd: 1,5 jaar

Thema 1.4: Invloed van ouders binnen en buiten de (G)MR

Eind 2011 moet de WMS geëvalueerd zijn, dit onderzoek kan daaraan gelinkt/daarvoor gebruikt worden.

Start: 2e helft van 2010

Eind: 2e helft van 2011

Looptijd: 1 jaar

Programmalijn 2: Onderwijskwaliteit

Thema 2.1: Perceptie, implementatie en gebruik van de referentieniveaus

Onderzoek vindt in twee fasen plaats. In de eerste fase wordt de perceptie en implementatie onderzocht, in de tweede fase het feitelijke gebruik.

Start 1e fase: 2e helft van 2009

Eind 1e fase: 2e helft van 2010 (met oplevering tussenrapportage)

Start 2e fase: 2e helft van 2011

Eind 2e fase: 2e helft van 2012

Looptijd 1e fase: 1 jaar

Tussenjaar

Looptijd 2e fase: 1 jaar

Totaal: 2 jaar

Thema 2.2: Verbeteren professionaliteit en samenwerken

Start: 1e helft 2010

Eind: 2e helft 2011

Looptijd 1,5 jaar

Thema 2.3: Nadruk op basisvaardigheden

Start: 2e helft 2009

Eind: 2e helft 2010

Looptijd: 1 jaar

Thema 2.4: Stimuleren excellentie

Longitudinaal onderzoek naar effecten van stimuleren excellentie

Start: 2e helft 2009

Tussenrapportage: eind 2010

Eind: 2e helft 2012

Looptijd 3 jaar

Programmalijn 3: Passend onderwijs

Voor de planning van onderzoeken in deze programmalijn is rekening gehouden met de planning van de adviezen die de ECPO aan de staatssecretaris moet geven (zie werkplan ECPO).

Thema 3.1: Variatie in regio's (ECPO: EFFE-1)

Start: 2e helft van 2009

Tussenrapportage: Half 2010

Eind: 2e helft van 2011

Looptijd: 2 jaar

Thema 3.2a: Pedagogische en didactisch handelen (ECPO: EFFE-2)

Start: 2e helft van 2009

Tussenrapportage: Half 2010

Eind: 2e helft van 2011

Looptijd: 2 jaar

Thema 3.2b: Hulpstructuur om de leraar (ECPO: EFFE-2)

Start: 2e helft van 2009

Tussenrapportage: Half 2010

Eind: 2e helft van 2011

Looptijd: 2 jaar

Programmalijn 4: Onderwijsachterstanden

De planning van de thema's 4.2 en 4.4 is afhankelijk van het besluit over en planning van het pre-COOL cohort

Thema 4.1: De rol van gemeenten en besturen bij VVE

Start: Half 2010

Eind: Half 2011

Looptijd: 1 jaar

Thema 4.2: Onderscheid peuterspeelzaal en kinderopvang

Het onderzoek bestaat uit het in kaart brengen van de beginsituatie (1e fase) en de opgetreden veranderingen (en eventuele effecten) op een later moment (2e fase)

Indien mogelijk wordt project gecombineerd met thema 4.4

Start 1e fase: 2e helft 2009

Tussenrapportage Half 2010

Start 2e fase: 2e helft 2011

Eind 2e fase: 2e helft 2012

Looptijd 1e fase: 1 jaar

Tussenjaar

Looptijd 2e fase: 1 jaar

Totaal: 2 jaar

Thema 4.3: Aansluiting voor- en vroegschoolse educatie en verdere schoolloopbaan

Longitudinaal onderzoek bij onderbouwleerlingen

Start: 2e helft 2009

Tussenrapportage: 2e helft 2010

Eind: 2e helft 2012

Looptijd 3 jaar

Thema 4.4: Effecten van VVE

Start: 2e helft van 2010

Eind 2e helft van 2012

Looptijd: 2 jaar

Thema 4.5: Ontwikkelingen onderwijsachterstanden

Start: 2e helft 2009

Eind: 2e helft 2010

Looptijd: 1 jaar

Thema 4.6: Effecten van wijziging gewichtenregeling

Start: 1e helft 2010

Eind: 2e helft 2011

Looptijd: 1,5 jaar